

قتل عمد در حقوق کیفری ایران

و مقایسه آن با حقوق کیفری فرانسه و ایتالیا

۳۸ - اما در خصوص رابطه قرابت مجنی علیه با فاعل بدیهیت که عالیترین نمونه عاطفه بشری و بزرگترین امتیاز انسان از حیوان دوست داشتن و علاقه بکسان است که از نظر خون یا خانواده با شخص قرابت و بستگی دارند و بنا بر این از کسی که حتی این عاطفه شدید را زیر پای گذاشته و بقتل وابسته خود مبادرت می ورزد چگونه میتوان امید کوچکترین گذشت و رحم در باره دیگری داشت و بهمین جهت هم ماده ۲۹۹ قانون کیفر فرانسه پدرکشی را عبارت از قتل پدر و مادر مشروع - طبیعی - انتخابی و یا هر یک از اسلاف مشروع دانسته و فاعل آنرا با اعدام محکوم میکند (ماده ۳۰۲) بزه پدرکشی را بعداً بتفصیل شرح خواهیم داد همینقدر از نظر تکمیل مطلب متذکر میشویم که عده کمی از مؤلفین حتی طفلی را هم که از زنا یا محصنه یا از زنا یا محارم بدنیا آمده و یا اساساً طفلی است که از «بازرگانی نا مشروع» پدیدار گشته و مرتکب قتل پدر نامشروع خود میشود پدرکش شمرده و همان کیفر را برای او خواستارند اتفاقاً کلمه «طبیعی» که در متن ماده ۲۹۹ مذکور است در معنی وسیع خود تا حدی نظر آنان را تأیید میکند ولی هرگاه پدر و مادر طبیعی را بمعنی متبادر و عرفی آن در نظر گیریم و معنی وسیع آنرا مورد توجه قرار ندهیم دیگر نمیتوان برای نظریه مؤلفین مزبور ارزشی قائل شد.

۳۹ - نفوذ تأثیر قرابت در تشدید کیفر بعدیست که رویه قضائی این بزه را جرمی خاص Sui generis دانسته (بعدا شماره) ولی اکثریت علما تشخیص فوق را نپذیرفته و آنرا قتل عمد توأم با کیفیت مشدده می شمارند.

در هر حال نتیجه حاصله از حصر قانونی ماده ۲۹۹ آنست که در مورد قتل اقربای سببی یا اسلاف طبیعی دیگر عنوان پدرکشی صدق نمیکند و بنا بر این قتل

پدر و مادر شوهر یا برادر و خواهر و هم زلف و حتی قتل فرزند بوسیله پدر و مادر و اسلافش هیچگاه عنوان پدرکشی بخود نمیگیرد (رای ۲۶ مارس ۱۸۱۲) مگر در صورتیکه طفلی نوزاد بدست پدر و مادرش یا بیگانه‌ای بقتل رسد این بزه وصف جزائی جداگانه و حکمی مستقل یافته است.

۴۰ - قانون کیفر ایتالیا در شقوق دوم از ماده ۵۷۶ و اول ۵۷۷ رابطه قرابت را کیفیت مشدده قتل می‌شمارد منتها قتل اسلاف و یا اخلاف هر گاه مقرون به بیرحمی و یا بوسیله استعمال سم باشد فاعل را مستحق اعدام والا مستوجب حبس ابد میدانند و ضمناً برای آنکه نقص قانون فرانسه را نیز مرتفع کرده باشد مقرر میدارد: «مجازات قتل حبس از ۲۴ تا ۳۰ سالست هر گاه جرم بر علیه همسر - برادر و خواهر - پدر و مادر یا پسر انتخابی و یا بر علیه یکی از اقربای خط مستقیم ارتکاب شود» مزیت این ماده بر مواد ۲۹۹ و ۳۲۴ قانون کیفر فرانسه بخوبی آشکار است چه اولاً در هیچیک از این دو ماده بر رابطه اخوت اشاره نشده و ثانیاً ماده ۳۲۴ فقط قتل همسر را «غیر قابل عفو» می‌شمارد ولی کیفری شدیدتر نسبت بسایر اقسام قتل برای آن مقرر نمیدارد و حال آنکه رابطه زوجیت نیز بنوبه خود باعث بستگی و پیوستگی زن و شوهر شده و استحکام آن در بعضی موارد بر رابطه قرابت باخویشاوندان دور و نزدیک فزونی می‌یابد و همین امر قانونگذار ایتالیا را بحق و انصاف متوجه بتشدید کیفر در مورد قتل همسر نموده است.

فقره دوم از ماده ۴۷۴ و فقره سوم از ماده ۴۷۴ لایحه جدید قانون کیفر ایران رابطه قرابت را بطور کلی یکی از موجبات تشدید مجازات شمرده و قسمت دوم از ماده ۴۷۶ نیز مقرر میدارد هر گاه کسی عمل را نسبت بشوهر یا زن یا برادر یا خواهر خود مرتکب شود بحبس با کار که کمتر از ۱۲ سال نباشد محکوم میشود» طبیعی است قانونگذار ایران فقط نظر بر رابطه ابوت و بنوت مشروع دارد و برای اسلاف یا اخلاف طبیعی یا انتخابی ارزشی قائل نیست.

ناتمام

علی فرداد